

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גיליון "העולם הזה", שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, הוקדש כחלקו למסע השיפת מעשי השחיתות של עוריות היפה וראשיה, על-ידי אנשי מטרפת "העולם הזה", שהופיע תחת כותרת הסדרה, "השיסמטאן" (ראה: איגרת העורך). מדור הפפירט תיאר את הכנותיו של המתארגן הישראלי דוד עובר, שיצא להיאבק בעולם כוזב ההתארגנות המוקצונית. מדור תצלומים מיוחד הוקדש לתמונות בלעדיות, שתי ארו את מהפכת הצר שנמשלה בתמון, ואת כריתת ראשי

המודרים. סופרו המשומט של השבועון באירופה, עמוס קינן, תיאר כרשימתו את ראשית הצלחתו של הצייר יעקוב אגם בפאריס. כשער הגיליון: מלכת החיך 1955, ערנה כין.

"העולם הזה" 918
תאריך: 19.5.1955

טימו בשיא כוחו * מי רצח את חיים ארלוזורוב? *

התנור שחיים את דויד בן-גוריון בשדה-בוקר

העם

קידתו של גוליית

כאשר יתעורר יוסף ברוך, המכונה טימו, בבוקר היום הרביעי הבא יעמוד לפניו היום הגדול ביותר בחייו. אותה שעה יבואו 63 שנה מין היום שבו יצא לאוויר העולם בן למישפחת נפח מוכתר-עב בכפר קרוז אטי. באותו יום יבקר אצלו אחד משני האישים החשובים ביותר בעולם: ניקיטה חרושצ'ב, מנהיגה של ברית-המועצות.

הידיעה כי חרושצ'ב החליט לבקר ב-בלגראד ירדה השבוע כרעם על העולם, והשאירה אפילו את הפוליטיקאים המנוסים הסרבי-מילים. לפני שבע שנים בלבד העלה טימו את המסך על מהדורה חדשה של מחזה דויד וגוליית, והכריז מלחמה על הענק הסובייטי האדיר. חרושצ'ב, יורש תפקידו של סטאלין, מאשר עתה, למעשה, שהלוחם היוגוסלבי צדק. אחרי שמוחמד סרב לבוא אל ההר, בא ההר אל מוחמד.

טימוספדיה וביג'ישראל. אין כמ-עט אורח ישראלי שאינו מעריך בסתר ליבו את אומץ-ליבו של מרשל-הפרטיזנים חובבי-המדים, אפילו אם הוא חולק על דיעותיו. הידיעה על הצעד הסובייטי הי-מדהים העלתה בהכרח בלב הישראלי הש-וואה בין מעמדה של טימוספדיה להיות גשר ישראל בעולם.

כמו יוגוסלביה הצהירה גם ישראל, מ-זמן, על אי-הזדהות בין הגושים העולמיים. אולם ישראל לא היה מעולם אומץ-הלב שציין את היוגוסלבי, ושב-לעדי לא תיתכן נייטרליות אמיתית בעולם המסוכסך של שנת 1955. חלומה של ישראל, להיות ל-שווייץ של המרחב" נשאר רק בנאומי העסקנים. חלומה של יוגוסלביה להיות גשר בין הגושים, הפך למציאות.

בן-גוריון

הרצח?

לכאורה נדמה היה, כי רצח חיים ארלוז-זורוב (17.6.1933) אשר פילג לפני עשרים שנה ומעלה את הישוב היהודי לשני מח-נות אויבים, הוא פרשה שאבד עליה הכלת. ארלוזורוב, כך מאמינים מרבית המתעניי-נים בתולדות-הישוב, נרצח על-ידי ערבי (כנראה רוצח מועד, עבדול מאג'יד), ורק לאחר מכן נוצל האסון בידי מפא"י וה-אגלים כנגד התנועה הרוויזיוניסטית, ש-קיוותה להגיע לכיבוש השלטון הפנימי בישוב.

רק מעטים טוענים עד היום, כי ארלוז-זורוב נרצח על-ידי חברי ברית-הבריונים, אנשי אבא אחימאיר. אחימאיר עצמו טוען, כי ארלוזורוב נרצח על-ידי מפא"י, אשר רצתה להתפטר מאדם דגול שהחל חושב במושגים של ציונות ממלכתית.

השנים השכיחו, כמדומה, הכל: רק אדם אחד לא שכח מאומה: אריה לייבגון, פקיד בדואר-חבילות בירושלים, המשוכנע, עמו הרוויזיוניסטים רודפים אותו עד היום («נועזים בי ברחוב מבטים מוזרים», כפי

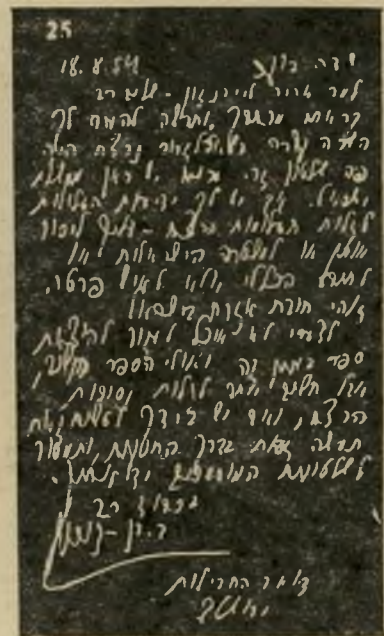
שהתבטא במכתב), מונעים ממנו להדפיס חוברת מבולבלת, מלאת האלהה עצמית, בשם הרצח הפחדני, שבה הוא מוכיח - לדבריו - כי הם שרצחו את ארלוזורוב, לייבגון הדפיס את החוברת שלו, הצ-ליח למכור לא יותר תריסר טפסים, מה שהגביר את חשדו, כי יד נסתרת מעכבת בעדו.

אלוף לסקוב וידיד

בנוסח זה הגדירה מערכת העולם הזה, 1971 שנה את חזרתו של אלוף חיים לסקוב מלימודיו באנגליה, כמועמד לשמש כרמטכ"ל הבא של צה"ל. הידיד המופיע לידו בתצלום הוא שימטון פרס, שכיהן כמנכ"ל משרד-הביטחון.

חיים כיהן אמר: "בן!" בן-גוריון הריח בפרשה את ריחה האהוד של שערור-ריה פוליטית, שלושה ימים לאחר פנייתו של לייבגון כתב אלקנה גלי, מזכירו הי-י

מכתבו של בן-גוריון מדוע לא?

תזכורת אכזרית. כשקם שמואל שצ'פן, פרקליטו המוצק של אורי גלין, כדי להגן על שולחו היה ברור כמעט לכל הנוכחים באולם כי שום טובה לא תצמח מן המישפט. מלבד גירוי פצעים שהגלדיו כל פרטי האסון הובהרו מזמן, וכאילו רצה הגורל להבליט בצורה אכזרית שאסונות אווריים הם תופעה בלתי-נמנעת, הודיע צה"ל למחרת הישיבה הראשונה של הר-מישפט, על נפילתו של אחד ממטוסי חיל-האוויר ומות טייסו.

במיוחד היו ממורמרים אנשי חיל-האוויר, בשום מקום בעולם לא נתבע עדיין טייס לדין בגלל טעות בשיקול, אפילו אם היה כזה, אמר אחד מוותיקי חיל-האוויר ב-פתח אולם בית-המישפט, והוסיף: "בירור סיבות של תאונות הוא עניין לחקירה של אנשי מיקצוע, ואם יצא הטייס חי מן האסון, מה הטעם להוסיף עונש על עונש."

בעולם

מאלף עד תיו

עשרים ושנים האותיות של העברית מספיקות בקושי לתת סימנים למיפלגות ישראל בימי בחירות. הפוך הוא המצב בסין: בעוד שהמיפלגה היחידה שם היא המפלגה הקומוניסטית, מונה שפת-ההבר-רות הסינית כמה אלפי אותיות, שמיספר המדוייק לא נקבע מעולם, והוא משתנה בהתאם לניבים המקומיים. אם תלמיד יש-ראלי שולט כבר בסוף כיתה א' באלף-בי"ת כולו, הרי שהתלמיד הסיני חייב להקדיש ארבע שנים במוצע כדי להכיר אותיות במספר מספיק (2000) לקריאה ושופט של עיתון יומי.

כדי להפיץ את יקיעת הקריאה והכתיבה, מינתה ממשלת סין העממית ועדה מיוחדת שסיימה השבוע, לאחר שלוש שנות מחקר באלפי הסימנים, את עבודתה. המלצתה הי-עיקרית: ייצרת סיני-בסיסית שתורכב מ-768 אותיות בלבד. הצייר הואנג מין, חבר הוועדה, הגיש גם הצעה מפורטת לציור פשוט יותר של אותיות אלה, כדי שכתובת מיכתב רגיל לא תדרוש יום-עבודה שלם.

אנשים

● על מערכת הבחירות אמר קריאה דושי, הקריקטוריסט של מעריב: "שום דבר אינו מערער יותר את האמונה בחופש הדיבור מאשר ההאזנה לנאומי-הבחירות".

● על אותו נושא קבע העיתונאי אורי קיסרי: "הצרה בכנסת שלנו היא, כי לעיתים קרובות מדי נערכות הצבעות אימון, ולעיתים רחוקות מדי - הצבעות מצפון".

● במכתב ששלח שריהביטחון דויד בן-גוריון, משדה-בוקר, הוא כתב: "למר אהרון זלנפרוינד, שלום וברכה. אני שמח להודיע לך שתנור החימום שלך לא הכויב. הוא מתחם וגם כמעט ואינו מעלה פח, אם כי הוא זולל נפט. ורב תודות לך, ותצליח בכל מעשיך לטובת הארץ. ככבוד רב, ד. בן-גוריון".

מישפט

גירוי הפצע

הגבר האתלטי בעל העיניים התמימות, שנכנס למסדרון המרווח של בית-המישפט המחוזי בחיפה, היה שונה מן הצעיר הי-המום אדום-העיניים, שישב למחרת אסון מעגן לפי חוקריו בקריה התל-אביבית. אם האמין אורי גלין אז שחייו הרוסיים, ששוב לא יוכל להראות את פניו ברחוב, הרי שוכנע בינתיים שטעה. לאט-לאט חזרו חייו למסלולם, הוא גם השיג הישגים חד-שיים במיגרש הספורט. הזמן עשה את שלו, הזמן גם עשה את שלו בדעת-הקהל. למחרת האסון, מוסת בידי עיתונאים יודעי-נפש-ההמון, היה ההמון צמא לדם, וזעמו הופנה אל הטייס שמטוסו קצר את קציר הדמים בעמק-הירדן. פקידים מבוהלים, בי-חלקם בעלי מצפון לא נקי ביותר, מיהרו לשחות עם הזרם, והודיעו שאורי גלין ייתבע לדין, אולם בינתיים נרגע ההמון, שהתפתע השבוע לשמוע על פתיחת המיש-פט.